

Zpětná účinnost právních předpisů

Je-li smyslem řízení o zrušení rozhodčího nálezu umožnit dotčené straně uplatnit existenci vad, jimiž (by) trpělo řízení před rozhodci ad hoc i řízení před stálým rozhodčím soudem, přičí-li se takové vady základním zásadám, na nichž spočívá rozhodčí řízení, potom (v zájmu právní jistoty) nelze skončená rozhodčí řízení napadat v řízení o zrušení rozhodčího nálezu z důvodů zavedených až po tomto okamžiku, v nově založených lhůtách či bez ohledu na ně.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Cdo 2001/2014, ze dne 25.2.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. M. B., zastoupeného Mgr. P.S., advokátkou se sídlem v P., proti žalované M & M reality holding, a. s. se sídlem v P., zastoupené Mgr. J.K., advokátem se sídlem v P., o zrušení rozhodčího nálezu, vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 15 C 7/2013, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové-pobočky v Pardubicích ze dne 18. prosince 2013, č. j. 18 Co 529/2013-67, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Pardubicích (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 15 C 7/2013-45, zamítl návrh žalobce na prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby o zrušení rozhodčího nálezu rozhodce JUDr. Štefana Páleníka z 14. 11. 2011, č. j. R 014/2011-58 (výrok I.), zamítl žalobu o zrušení rozhodčího nálezu vydaného rozhodcem JUDr. Štefanem Páleníkem ze dne 14. 11. 2011, č. j. R 014/2011-58 (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.). Vzal za prokázané, že ve sporu účastníků řízení vydal dne 14. 11. 2011 rozhodce JUDr. Štefan Páleník rozhodčí nález, jímž zamítl žalobu žalobce o zaplacení částky 50.000,- Kč s příslušenstvím. Rozhodčí nález byl doručen zástupkyni žalobce 23. 11. 2011. Jelikož žaloba o zrušení rozhodčího nálezu byla podána až 2. 8. 2012 (tj. po uplynutí tří měsíců od doručení nálezu té straně, která se domáhá jeho zrušení), v situaci, kdy byl zamítnut návrh na prominutí zmeškání lhůty k jejímu podání, soud prvního stupně zamítl žalobu pro opožděnost. Vysvětlil, že v řízení je nutno aplikovat zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „z. r. ř.“) ve znění účinném do 31. 3. 2012, a to se zřetelem k okamžiku uzavření rozhodčí doložky (13. 3. 2008). Uvedené pak znamená, že podle § 32 odst. 1 z. r. ř. nebyl návrh na zrušení rozhodčího nálezu podán v zákonné lhůtě.

Krajský soud v Hradci Králové-pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 18. 12. 2013, č. j. 18 Co 529/2013-67, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil; současně rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Shodně se soudem prvního stupně dovodil, že nejsou předpoklady pro prominutí zmeškání lhůty. Ve vztahu k závěru o opožděnosti žaloby uzavřel, že podle § 32 odst. 1 z. r. ř. i ve znění po novele provedené zákonem č. [19/2012](#) Sb., musí být lhůta tří měsíců pro podání žaloby o zrušení rozhodčího nálezu vždy dodržena. Odvolací soud má zato, že druhá věta § 32 odst. 1 z. r. ř. v novelizovaném znění se nevztahuje ke lhůtě tří měsíců k podání žaloby, nýbrž ukládá soudu rozhodujícímu o takové (včasné) žalobě zkoumat, zda nejsou dány ve sporu ze spotřebitelské smlouvy důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h) z. r. ř. V zájmu právní jistoty není přijatelné, aby bylo možno podat žalobu o zrušení rozhodčího nálezu v neomezené lhůtě.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce (dále též „dovolatel“) dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), maje

obsahově (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) zato, že dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena. Domnívá se, že odvolací soud (a potažmo i soud prvního stupně) přijal nesprávný právní závěr, o opožděnosti žaloby o zrušení rozhodčího nálezu. Zdůrazňuje, že žalobu o zrušení rozhodčího nálezu podal proto, že sjednaná rozhodčí smlouva je neplatná, neboť byla uzavřena v rozporu s ustanoveními na ochranu spotřebitele obsaženými v § 52 a násl. zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) a obsahem obchází zákon. Ustanovení čl. II. bodu 1. zákona č. [19/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, neupravuje otázku aplikace procesních předpisů pro řízení o zrušení rozhodčího nálezu vydaného před účinností novely. V tomto řízení zahájeném po účinnosti zákona č. [19/2012](#) Sb., které není rozhodčím řízením, nutno postupovat podle procesních předpisů platných (a účinných) v době zahájení řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Proto podal-li žalobu o zrušení rozhodčího nálezu dne 2. 8. 2012, mělo být v řízení postupováno podle zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném od 1. 4. 2012. Jestliže pak podle § 32 odst. 1 věty druhé z. r. ř. platí, že byl-li rozhodčí nález vydán ve sporu ze spotřebitelské smlouvy a návrh na jeho zrušení podal spotřebitel, soud vždy přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h), znamená to, že jde o výjimku z § 32 odst. 1 věty první z. r. ř., podle něhož musí být žaloba o zrušení rozhodčího nálezu podána ve lhůtě tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá. Jinými slovy řečeno, domáhá-li se žalobce jako spotřebitel zrušení rozhodčího nálezu ve sporu ze spotřebitelské smlouvy, z důvodu podle § 31 písm. b) z. r. ř., tj. z důvodu neplatnosti rozhodčí smlouvy, není omezen lhůtou tří měsíců, a soud je povinen i po uplynutí této lhůty zkoumat, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h) z. r. ř. V tomto výkladu jej utvrzuje znění § 35 z. r. ř., které připouští, aby ve sporech ze spotřebitelských smluv, mohl být po nařízení výkonu rozhodčího nálezu podán - bez ohledu na uplynutí tříměsíční lhůty - návrh na zastavení probíhajícího výkonu rozhodnutí, řízení o výkonu rozhodnutí přerušeno, a dotčená povinná strana vyzvána k podání žaloby o zrušení rozhodčího nálezu. Odvolací soud sice otázku včasnosti žaloby posuzoval podle zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění zákona č. [19/2012](#) Sb., avšak nesprávně dovedl, že věta druhá § 32 odst. 1 z. r. ř. v novelizovaném znění nemá vliv na požadavek dodržení lhůty k podání žaloby. Přitom podle jejího systematického zařazení je patrný úmysl zákonodárce vztáhnout ji k otázce lhůty pro podání žaloby o zrušení rozhodčího nálezu.

Žalovaná navrhla dovolání jako nedůvodné zamítnout.

Podle § 236 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. čl. II. bod 1. zákona č. [404/2012](#) Sb. a čl. II. bod 2. zákona č. [293/2013](#) Sb. - dále jen „o. s. ř.“), dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí a napadené rozhodnutí závisí na otázce včasnosti žaloby o zrušení rozhodčího nálezu vydaného před 1. 4. 2012 v řízení o jeho zrušení zahájeném po 1. 4. 2012, která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena, a její řešení bylo určující pro rozhodnutí odvolacího soudu.

Dovolání není důvodné.

Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu (§ 242 odst. 1 o. s. ř.), vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 3 větu první o. s. ř.).

V mezích jediného přípustného dovolacího důvodu se dovolací soud zabýval v první řadě otázkou, v jakém znění má být při posuzování dovoláním vymezené otázky použit zákon č. [216/1994](#) Sb., tzn., zda ve znění před novelou provedenou zákonem č. [19/2012](#) Sb., či ve znění citované novely. Odvolací soud veden úvahou, že na řízení o zrušení rozhodčího nálezu, který byl vydán před účinností zákona č. [19/2012](#) Sb., je nutno v řízení o zrušení rozhodčího nálezu - byla-li žaloba o jeho zrušení podána po 1. 4. 2002 - aplikovat zákon č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném od 1. 4. 2012, otázku včasnosti podané žaloby poměřoval ustanovením § 32 odst. 1 z. r. ř. v novelizovaném znění.

Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle čl. II bodu 1. zákona č. [19/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, rozhodčí řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, včetně řízení v případech sporů ze spotřebitelských smluv, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Podle § 32 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném do 31. 3. 2012, návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem musí být podán do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá, nestanoví-li tento zákon jinak.

Podle § 32 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném od 1. 4. 2012 návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem musí být podán do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá, nestanoví-li tento zákon jinak. Byl-li rozhodčí nález vydán ve sporu ze spotřebitelské smlouvy a návrh na jeho zrušení podal spotřebitel, soud vždy přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h).

Nejvyšší soud již v bodu XII. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze 17. června 1998, Cpjn 19/98, k výkladu ustanovení zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání - a tento názor zopakoval i v rozsudku ze dne 15. prosince 2004, sp. zn. 21 Cdo 1556/2004, publikovaném pod č. 21/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - zdůraznil, že „z povahy procesního práva plyne, že změny, které přináší procesní právo nové, mohou působit výlučně ode dne nabytí účinností nového zákona, a to i pro řízení, jež byla zahájena před jeho účinností. Účinky procesních úkonů účastníků i soudu, které s nimi spojovala či nespojovala dřívější procesní úprava, však zůstávají zachovány“ (zásada vyjádřená výslovně ve vztahu k občanskému soudnímu řízení v § 355 zákona č. [99/1963](#) Sb. nebo v Části dvanácté, Hlavě I bodu 1 zákona č. [30/2000](#) Sb.). V případě procesních vztahů platí nové právo i ve věcech před jeho účinností zahájených, ale dosud neskončených (Steiner: K problematice nepřipustnosti retroaktivity právních norem, Právník č. 1/94-3,5). Přitom je ovšem též na místě poukázat na skutečnost, že tato zásada může být prolomena, neboť rozhodující jsou vždy konkrétní přechodná ustanovení v nových procesních předpisech, která mohou stanovit, že řízení započatá přede dnem účinnosti nového předpisu se dokončí podle dosavadních předpisů (případně něco obdobného). Nestanoví-li však nic jiného, případně pokud nestanoví vůbec nic, výše uvedená zásada platí (srovnej usnesení Ústavního soudu ze dne 2. února 2006, sp. zn. II. ÚS 512/05).

V souladu s principem zákazu retroaktivity procesních norem je vyloučeno, aby v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, který byl vydán před účinností zákona č. [19/2012](#) Sb., mohla být v řízení o jeho zrušení zahájeném po 1. 4. 2012 aplikována ustanovení zákona č. [216/1994](#) Sb. v novelizovaném znění. Je-li smyslem řízení o zrušení rozhodčího nálezu umožnit dotčené straně uplatnit existenci vad, jimiž (by) trpělo řízení před rozhodci ad hoc i řízení před stálým rozhodčím soudem, přičili-li se takové vady základním zásadám, na nichž spočívá rozhodčí řízení, potom (v zájmu právní jistoty) nelze skončená rozhodčí řízení napadat v řízení o zrušení rozhodčího nálezu z důvodů zavedených až po tomto okamžiku, v nově založených lhůtách či bez ohledu na ně. K námitce dovolatele, že přechodná ustanovení zákona č. [19/2012](#) Sb. řeší pouze užití novelizovaných ustanovení v probíhajících rozhodčích řízeních a již nikoli v občanském soudním řízení, v němž je uplatňován požadavek na zrušení vydaného rozhodčího nálezu, neboť jde o samostatné řízení, nutno uvést, že řízení o zrušení rozhodčího nálezu je sice řízením odlišným od rozhodčího řízení, které probíhá podle občanského soudního řádu, avšak lhůtu k podání žaloby a taxativní důvody pro zrušení rozhodčího nálezu určuje zákon č. [216/1994](#) Sb.

Nesprávně proto odvolací soud v řízení postupoval při řešení otázky včasnosti žaloby o zrušení rozhodčího nálezu podle § 32 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném od 1. 4. 2012, ačkoli správně měl vycházet z jeho znění do 31. 3. 2012.

Přes shora uvedené však napadený rozsudek ob stojí z jiných důvodů jako věcně správný.

Odvolací soud založil své rozhodnutí (stejně jako soud prvního stupně) na závěru o opožděnosti žaloby o zrušení rozhodčího nálezu, přičemž tento názor sdílí i dovolací soud (se shora uvedenou výhradou k použitému znění § 32 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb.). Ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, z nichž odvolací soud vycházel a vychází z nich i soud dovolací (§ 241a odst. 6 o. s. ř.), vyplývá, že rozhodčí nález rozhodce JUDr. Štefana Páleníka ze dne 14. 11. 2011, č. j. R 014/2011-58, byl doručen právní zástupkyni žalobce 23. 11. 2011, která dne 2. 8. 2012 podala žalobu o jeho zrušení. Z této časové posloupnosti plyne, že návrh na zrušení rozhodčího nálezu byl podán po uplynutí zákonné lhůty podle § 32 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. ve znění účinném do 31. 3. 2012.

Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné [§ 243d písm. a) o. s. ř.], a dovolání žalobce zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)

- [Práva dětí](#)